

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергеенко О.М.

02 вересня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
КЛАС АНСАМБЛЮ ЗА ВИДАМИ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво естради»
Статус дисципліни	Обов'язкова

Робоча програма освітнього компоненту «**Клас ансамблю за видами**». **Інструментальний ансамбль** для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми «**Музичне мистецтво естради**»

Розробники:

Полянський Тимур В'ячеславович - доцент, заслужений діяч мистецтв України, викладач кафедри «Музичне мистецтво естради»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

В.о. завідувач кафедри **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

1. Опис освітнього компоненту для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 12	Рік підготовки: 2-й, 3-й, 4-й	
Загальна кількість годин – 360		
Кількість модулів – 6	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год III, IV, V; 3 год VI, VII, VIII	III, IV, V, VI, VII, VIII	III, IV, V, VI, VII, VIII
	Аудиторні:	
	Практичні:	
	240	72
Вид підсумкового контролю: виконання практичного завдання, концертний виступ	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: диференційований залік 3, 5, 7 семестри, екзамен – 4, 6, 8 семестри	Самостійна робота:	
	120	288

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: викладання курсу «Клас ансамблю за видами. Інструментальний ансамбль» має на меті ознайомити здобувачів освіти з багатим вмістом знань з предмету, його основними напрямками і проблемами, котрі завжди мали і мають професійну спрямованість, сприяти формуванню і розвитку у здобувачів освіти теоретичного мислення, здатності вирішення проблемних теоретичних питань практичним шляхом, володіти методологією пізнання та практичної діяльності.

Предмет освітнього компоненту - основні складові ансамблевого виконавства, теоретичні знання, застосування їх на практиці.

Завдання дисципліни: засвоєння здобувачами освіти теоретичних знань та навичок ансамблевого виконавства: історичних відомостей про становлення жанру ансамблевого виконавства в Україні і світі, складових роботи виконавця інструментального ансамблю (розігрування, диригування, читання з аркушу та ін.), формування репертуару та планування концертної діяльності у відповідності до жанрових ознак колективу тощо; стимулювання до самовиховання і самоосвіти, творчості та самостійності, для подальшого розвитку професійної діяльності майбутніх виконавців ансамблю.

- навчити здобувачів освіти самостійно працювати над інструментальними творами, застосовуючи знання про постановку музичного апарату та розвиток виконавських вмінь і навичок;
- розкрити основні складові та принцип роботи інструментального ансамблю;
- створити належну теоретичну основу для вільного володіння понятійним апаратом з навчання інструментального ансамблю;
- сформулювати вміння чути свою партію як окремо, так і вцілому при виконанні багатоголосного твору;
- підготувати високопрофесійного виконавця музичного колективу до творчої, педагогічної та концертно-виконавської діяльності.

Клас інструментального ансамблю для майбутніх фахівців галузі культури і мистецтва - це основа, на базі якої відбувається засвоєння дисциплін професійного напрямку та застосування їх на практиці.

Після опанування освітнього компоненту «Клас ансамблю за видами. Інструментальний ансамбль» здобувачі освіти повинні:

знати:

- концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;
- теорію, основні принципи, методи і поняття навчання та професійної діяльності;
- предмет дисципліни, її структуру, категоріальний апарат;
- основні складові та характеристики інструментального ансамблю;
- сучасні тенденції розвитку ансамблевого виконавства;
- найбільш відомих авторів інструментальних творів;
- виступи відомих колективів, їх творчість та репертуар;
- основні етапи виконавської роботи в інструментальному ансамблі;
- музичний слух, його види;
- засоби музичної виразності;
- стрій;
- особливості ансамблевого звучання;
- досягнення динамічного ансамблю;
- важливість підбору репертуару.

вміти:

- розв'язувати складні непередбачувані завдання і проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчанні, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації, вибір методів та інструментальних засобів
- застосовувати інноваційні підходи у роботі та навчанні;
- трансформувати теоретичні знання у практичне застосування;
- робити записи ансамблевого виконання й аналізувати їх;
- аналізувати манеру виконання та прийоми інших виконавців;

- застосовувати одержані знання при вирішенні професійних завдань;
- розуміти й об'єктивно оцінювати власні досягнення;
- володіти методологією й методами пізнання творчої діяльності;
- вдаватися до діалогу як засобу вирішення соціальних і етичних проблем, досягнення консенсусу.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення освітнього компоненту «Клас ансамблю за видами. Інструментальний ансамбль» є опанування таких освітніх компонентів (ОК) освітньої програми (ОП):

ОК 8 Сольфеджіо

ОК 16 Концертмейстерський клас та методика акомпанементу

ОК 20 Спеціальний клас за видами

ОК 21 Постановка голосу, музичного апарату

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньої програми «Музичне мистецтво естради» вивчення освітнього компоненту Клас ансамблю за видами курс інструментальний ансамбль забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Клас ансамблю за видами»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Клас ансамблю за видами» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ЗК – загальні СК - спеціальні)

Відповідність визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Шифр	Назва компетентності	дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Відповідальність і автономія АВ1 Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах АВ2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб АВ3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність					ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12; ПРН 15; ПРН 17
загальні (ЗК)						
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.	Зн1	Ум1	К1	АВ3	ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12; ПРН 15; ПРН 17
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 7;

	розуміння професійної діяльності.					ПРН 11; ПРН 12; ПРН 15; ПРН 17
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12; ПРН 15; ПРН 17
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12 ПРН 15; ПРН 17
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12; ПРН 15; ПРН 17
ЗК 6	Навички міжособистісної взаємодії.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12; ПРН 15; ПРН 17
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12; ПРН 15; ПРН 17

ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12; ПРН 15; ПРН 17
ЗК 12	Здатність працювати автономно.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12; ПРН 17
спеціальні (СК)						
СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 11; ПРН 15
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12; ПРН 15; ПРН 17
СК 5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12; ПРН 15; ПРН 17
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12;

	практичній діяльності.					ПРН 15; ПРН 17
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 11; ПРН 15
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12; ПРН 15
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12; ПРН 15
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 4; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 12; ПРН 15; ПРН 17

**Програмні компетентності за професійним стандартом
Перелік трудових функцій**

Компетентності	Шифр
Здатність забезпечувати індивідуальний підхід до учнів	ЗК 1
Здатність підтримувати під час навчання сприятливий психологічний клімат	ЗК 2
Здатність дотримуватися професійних та етичних норм поведінки	ЗК 3
Здатність працювати індивідуально та в команді	ЗК 4
Здатність запобігати виникненню конфліктних ситуацій	ЗК 5
Здатність застосовувати у діяльності професійну термінологію	ЗК 6
Здатність планувати та організовувати діяльність відповідно до обсягу та особливостей завдань	ЗК 7
Здатність дотримуватись правил та норм охорони праці, гігієни праці та вимог пожежної безпеки	ЗК 8

		Знання	Уміння та навички
А Організація та проведення навчання	А 1 Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання	З 1 Предметна область З 2 Види занять та форми роботи з учнями З 3 Професійна термінологія З 4 Зміст, цілі та програмні результати навчання З 5 Інструменти інклюзивного навчання в освітньому процесі З 6 Технічні засоби і обладнання, які можуть застосовуватись в освітньому процесі відповідно до виду мистецтва	У1. Володіти фаховими навичками в обсязі необхідному для викладання У2. Організовувати навчальні заняття різних видів У3. Проводити навчання за типовою або робочою навчальною програмою У5. Застосовувати під час навчання необхідні технічні засоби, обладнання та інструменти У7. Застосовувати різні засоби педагогічної підтримки учнів
	А2. Здатність забезпечувати демонстрування учнем мистецьких досягнень	З 1 Принципи та методики підготовки до публічних виступів	
	А3. Здатність до роботи з документами, що відображають та забезпечують освітній процес	З 1. Вимоги до ведення навчальної документації	У 1. Оформлювати навчальну документацію відповідно до вимог У2. Застосовувати цифрові пристрої та програмне забезпечення під час ведення навчальної документації
	А4. Здатність навчати, вести ділову та професійну комунікацію державною мовою	З 2. Професійна лексика	У 3. Вести навчальну та службову документацію державною мовою

В Участь в організації освітнього процесу та методичне забезпечення навчання	В 2 Здатність до поширення власного професійного досвіду	З 1. Форми, способи та методи поширення власного професійного досвіду	
Г Безперервний професійний розвиток	Г1. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби у власному професійному розвитку	З 1 Документи, способи та методи самооцінювання педагогічних і фахових компетентностей	У 1 Аналізувати та оцінювати результати власної професійної діяльності (з урахуванням результатів навчання учнів), власний рівень професійної компетентності та його вплив на результати професійної діяльності У 2 Визначати відповідність власних професійних компетентностей чинним вимогам, сильні і слабкі сторони власної педагогічної діяльності, потребу в розвитку власних компетентностей
	Г2. Здатність визначати напрями, види та способи підвищення рівня власних педагогічних та фахових компетентностей		У 1 Обирати вид освіти (формальний, неформальний, інформальний) для підвищення рівня педагогічних та фахових компетентностей У 2 Планувати і організовувати процес самоосвіти

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

Формами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

- публічна демонстрація, що пов'язана з виконанням ансамблевої програми, проводиться у формі практичного показу;
- відповіді на теоретичні питання;
- диференційований залік.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Модульний (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (семестровий) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти

орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Модульний (семестровий) контроль знань здобувачів освіти – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі диференційованого заліку та/або екзамену, відповідно до навчального плану. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного та практичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний (семестровий) контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини навчальної дисципліни, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

5.2. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

- розв'язання практичних та виконавських завдань,
- індивідуальне опитування
- обговорення теоретичних та практичних питань,
- оцінювання самостійної роботи.

На **модульний (семестровий) контроль знань здобувачів освіти** виносяться питання та практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння здобувачами освіти програмного матеріалу освітнього компоненту в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу.

Диференційований залік – здобувач освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовний модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді співбесіди за завданнями теоретичного матеріалу певного періоду навчання та/або усного вибіркового

опитування з питань тем самостійної роботи.

Екзамен – це форма модульного контролю рівня і якості засвоєння здобувачами освіти теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з навчальної дисципліни. Основна мета екзаменів – встановлення дійсного змісту знань здобувачів освіти за обсягом, якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності. Позитивну оцінку за поточну роботу здобувач освіти може одержати лише за умови належного відвідування навчальних занять та виконання всіх видів завдань, винесених на поточний контроль. Завдання семестрового контролю – підведення поетапного підсумку спільної діяльності здобувачів освіти і викладача, оцінка якості навчального процесу, переведення здобувачів освіти на наступний етап навчання.

Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання.

Форми підсумкового контролю знань здобувачів освіти:

Диференційований залік – III, V, VII семестр

Екзамен IV, VI, VIII семестр

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- навички та уміння з практичних занять;
- опрацювання навчального матеріалу з дисципліни, передбачений для самостійного засвоєння;

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля сумуються.

Контроль засвоєння модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем. До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Розподіл балів, які отримують здобувач освіти (аудиторна та самостійна робота)

МОДУЛЬ 1					
Змістовий модуль 1 Т 1, Т2	СР	Змістовий модуль 2 Т 3, Т4	СР	МК Д.З.	всього
30 балів	10 балів	30 балів	10 балів	20 балів	100 балів

МОДУЛЬ 2					
Змістовий модуль 3 Т5, Т6	СР	Змістовий модуль 4 Т7, Т8	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30 балів	10 балів	20 балів	10 балів	30 балів	100 балів

МОДУЛЬ 3					
Змістовий модуль 5 Т 9, Т 10, Т 11	СР	Змістовий модуль 6 Т 12, Т 13, Т 14	СР	МК Д.З.	всього
30 балів	10 балів	30 балів	10 балів	20 балів	100 балів

МОДУЛЬ 4					
Змістовий модуль 7 Т15, Т16, Т17	СР	Змістовий модуль 8 Т18, Т19, Т20	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30 балів	10 балів	20 балів	10 балів	30 балів	100 балів

МОДУЛЬ 5					
Змістовий модуль 9 Т21, Т22, Т23, Т24, Т25	СР	Змістовий модуль 10 Т26, Т27, Т28 Т29, Т30	СР	МК Д.З.	всього
30 балів	10 балів	30 балів	10 балів	20 балів	100 балів

МОДУЛЬ 6					
Змістовий модуль 11 Т31, Т32, Т33	СР	Змістовий модуль 12 Т34, Т35, Т36	СР	МК ЕКЗАМЕН	всього
30 балів	10 балів	20 балів	10 балів	30 балів	100 балів

Т – теми робочої програми

СР – самостійна робота

МК – модульний контроль знань: Д.З. – диференційований залік / ЕКЗАМЕН

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2		МОДУЛЬ 3		МОДУЛЬ 4		МОДУЛЬ 5		МОДУЛЬ 6	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практична робота	10	50	8	40	10	50	10	50	10	50	8	40
Перевірка партій	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Усне опитування тем програми, колоквиум	1	5			1	5			1	5		
Концертний виступ			1	5			1	5			1	5
Самостійна робота	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20	4	20
Диференційований залік	1	20			1	20	1	30	1	20		
Екзамен			1	30							1	30
	17	100	15	100	17	100	17	100	17	100	15	100

Оцінювання поточної діяльності (оцінювання теоретичних знань, практичних навичок та умінь)

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Отримують здобувач освіти, які вільно володіють інструментальними навичками,

	технічною та художньо-виконавською майстерністю; усвідомленою та артистичною грою в ансамблі, яскраво та переконливо втілюють музичний образ. Демонструють знання партій репертуару ансамбля. Надають вичерпні відповіді на теоретичні питання під час фронтального опитування та/або колоквиуму
4	Отримують здобувач освіти, які на середньому рівні володіють інструментально-технічними навичками та художньо-виконавськими вміннями. Впевнене виконання програмових вимог з незначною кількістю змістовних помилок. Репертуар ансамбля відтворюють в повному об'ємі, допускають не значні помилки. На теоретичні питання відповідають аргументовано, повно, але допускають незначні помилки у відповідях.
3	Отримують здобувач освіти, які в цілому володіють інструментальними навичками, але допущено значна кількість художньо-технічних помилок. Виконують партії більше половини репертуару ансамблю. Не повна відповідь на теоретичні питання, допускаються помилки під час аналізу та обґрунтованості відповіді
2	Програма практичного матеріалу виконана не повністю, допускаються художньо-технічні помилки, здобувач освіти не відчуває ансамблевої злагодженості. Завдання виконані на мінімальному рівні. Виконання партій ансамблю виконують менше половини репертуару, допускають помилки в тексті партій. Відповіді на теоретичні питання не повні, не аргументовані та допускається значна кількість помилок.
1	Програма практичного матеріалу виконана не повністю, допускаються художньо-технічні помилки, здобувач освіти не відчуває ансамблевої злагодженості. Завдання виконані на мінімальному рівні. Демонструють знання партій менше половини репертуару, допускають у виконавстві значні помилки у тексті, при виконанні засобів музичної виразності. Не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні). Дана робота підтверджується сертифікатом, довідкою, виданими тезами, тощо
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах, що має підтверджуючий матеріал).
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: музично-педагогічної діяльності, розширення теоретичних базових знань з навчальної дисципліни, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних з інтерпретацією програмних творів, знань з історії, педагогіки, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.
9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є не точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію, але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при цьому робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувач освіти складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

Критерії оцінювання модульного (семестрового) контролю знань здобувачів освіти

Диференційований залік

Оцінювання диференційованого заліку відбувається **за 20-бальною шкалою**.

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку **за 100-бальною** шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу та диференційований залік.

Критерії оцінювання модульного (семестрового) контролю знань здобувачів освіти

Екзамен

Оцінювання екзамену відбувається **за 30-бальною шкалою**.

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку **за 100-бальною** шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу та екзамен

**Шкала оцінювання
Диференційований залік / екзамен**

Критерії оцінювання	бали модульного контролю знань диф. залік	бали модульного контролю знань екзамен
<p>«відмінно» Здобувач освіти володіє усім комплексом знань, навичок і вмінь, передбачених програмою: розвинуті віртуозно-технічні навички та музично-виконавські прийоми; у підготовці музичних творів здійснюється поетапна робота, кінцевим результатом якої є відтворення авторського задуму та стилістичних особливостей; виконання технічне, творче і розкриває художній образ творів; високий рівень розвитку музичного слуху, здатність до імпровізації.</p>	15 – 20	26-30
<p>«дуже добре» Здобувач освіти здатен до грамотного виконання тексту, має гарний рівень технічної підготовки, але відтворення художнього змісту творів розкриті недостатньо емоційно і виразно, непевна орієнтація в стилістичних особливостях.</p>	12 – 14	21 - 25
<p>«добре» Здобувач освіти виконує текст музичних творів у повному обсязі, але виконавські та технічні прийоми недостатньо розвинуті. Невиразне фразування і динаміка. Має недостатні навички у виконанні музично-виконавських прийомів.</p>	8 – 11	17 – 20

<p align="center">«задовільно»</p> <p>Здобувач освіти виконує текст музичних творів у повному обсязі, допускає значні технічні помилки під час виступу, невиразне фразування та відтворення динамічних відтінків, посередній рівень знань партій репертуару.</p>	5 – 7	12 – 16
<p align="center">«достатньо»</p> <p>Здобувач освіти не відтворює текст творів не у повному обсязі, не орієнтується в темпах, звуковеденні, виконання не розкриває художній образ творів. Мінімальний рівень знань партій репертуару.</p>	2 – 4	7 - 11
<p align="center">«незадовільно»</p> <p>Здобувач освіти не здатен до виконання нотного тексту творів репертуару ансамбля у повному обсязі: наявні помилки в тексті, зупинки при виконанні, перегравання. Нерозвинуті технічні навички та слухо-моторна пам'ять.</p>	1	1 – 6

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**.

Загальний рейтинг з модуля (дисципліни) **не перевищує 100 балів**.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на модульному (семестровому) контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою.

За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google-Meet. Запізнення на фахові заняття є не припустимими..

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача освіти повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи здобувачів освіти можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем навчальної дисципліни. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання контролю самостійної роботи спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації
- опанування здобувачами освіти елементів методики наукових досліджень

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів освіти з навчальної дисципліни.

Здобувач освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- рефлексивний контроль
- індивідуальні співбесіди
- демонстрація практичних вмінь за темами робочої програми.

Бали за наці. шкалою	Критерії оцінювання
5	Оцінюється робота здобувач освіти, який в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко опрацьовує теоретичний матеріал вільно володіє термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.

4	Оцінюється робота здобувач освіти, який достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, опрацьовує теоретичний матеріал, володіє термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. В повному об'ємі оволодів завданням змістового модуля.
3	Оцінюється робота здобувач освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2	Оцінюється робота здобувач освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово, без аргументації та обґрунтування викладає окремі питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1	Оцінюється робота здобувач освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, не може обґрунтувати власні думки на поставлені питання, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Інструментальний ансамбль як організація, музичний колектив.

Тема 1. Основні характеристики та ознаки інструментального ансамблю

Клас інструментального ансамблю є важливою складовою фахової підготовки здобувачів освіти-інструменталістів мистецьких спеціальностей у системі вищої освіти. Ансамбль можна розглядати як соціально-педагогічну систему, що виконує певні функції, відзначається специфічними ознаками, формами організації та принципами діяльності.

Інструментальний ансамбль можна розглядати як творчу лабораторію, у якій учасники колективу розвивають власні творчі здібності та виконавські навички, опановують технологію ансамблевої гри та набувають навичок концертно-виконавської діяльності.

Основними ознаками інструментального ансамблю визнано такі: спільна мета; спільна діяльність, спрямована на досягнення спільної мети; творчі традиції; видова й типова ознаки; стильова та жанрова а також вікова ознаки.

Тема 2. Функції інструментального ансамблю

До функцій інструментального ансамблю відносять такі: організаційна (спрямована на об'єднання учасників колективу з метою спільної музично-виконавської діяльності); культурно-освітня (передбачає оволодіння учасниками ансамблю надбаннями світової музичної культури, що є передумовою їхньої активної соціальної діяльності); навчальна (полягає у формуванні в здобувачів освіти системи фахово необхідних знань, умінь і навичок безпосередньо в процесі ансамблевого виконавства; засвоєнні учасниками аматорського ансамблю основ музичної грамоти у взаємозв'язку із практикою колективного виконавства); виховна (реалізується в процесі виховання в

учасників колективу загальної та сценічної культури, толерантності, естетичного смаку у сфері музичного мистецтва); розвивальна (спрямована на створення в інструментальному колективі оптимальних умов для розумового, духовного й естетичного розвитку його учасників, розвитку природних музичних здібностей та індивідуальних інструментально-виконавських умінь); комунікативна (забезпечує спілкування і взаємонавчання учнів (здобувачів освіти) з різним рівнем загальної музичної підготовки).

Тема 3. Принципи діяльності інструментального ансамблю

До принципів діяльності ансамблю відносять: науковість; педагогічну доцільність форм, методів, прийомів і засобів роботи в навчальному ансамблі; систематичність; доступність; поступовість; єдність теорії і практики; колегіальність; духовність; формування високих моральних якостей учасників колективу в процесі спільного музикування; толерантність; зацікавленість керівника й учасників колективу в результатах спільної діяльності. Дотримання означених принципів у роботі з навчальними ансамблями допоможе викладачам організувати освітній процес в ансамблевому класі відповідно до сучасних вимог.

Тема 4. Типи та види інструментальних ансамблів

Типи та види інструментальних ансамблів; однорідні ансамблі; мішані ансамблі; одноголосні ансамблі; багатоголосні ансамблі.

Характеристика інструментів, які входять до складу однорідних і мішаних ансамблів. Малі форми (дуети, тріо, квартети, квінтети). Інструментальні ансамблі, в яких кожен партію виконують 2-4 виконавці.

Класифікація ансамблів за напрямками діяльності – професійні, навчальні аматорські.

МОДУЛЬ 2. Інструментально-технічна підготовка ансамблю до художнього виконавства. Розвиток музичних здібностей.

Тема 5. Комплектація інструментальних партій

На підготовчому етапі роботи ансамблю важливим є його комплектація, а саме комплектація інструментальних партій. При комплектації інструментальних ансамблів слід звернути увагу на рівень музичної підготовки, вікові та психологічні особливості, наявність відповідних інструментів, адже це є важливою передумовою якісного, збалансованого звучання ансамблевого колективу.

Тема 6. Особливості складу (кількісний, якісний склад) інструментального ансамблю

Музичні колективи відрізняються один від одного певними особливостями, Кількісний склад інструментального ансамблю залежить від чисельності учнів, які навчаються в навчальному закладі.

Якісним склад інструментального ансамблю залежить від наявності інструментів, необхідних для збереження потрібного звукового балансу інструментальних партій та музичного колективу в цілому;

Важливим є рівень музичної підготовки виконавців, який є різним, як серед окремих учасників ансамблю так і серед інструментальних колективів (професійні чи аматорські).

Тема 7. Ансамблеве звучання. Ансамбль природний, штучний

Природний ансамбль утворюється при однакових теситурних умовах, рівномірному використанні регістрів кожної з інструментальних партій. Всі учасники використовують нюанси, відповідно до теситури, в якій вони виконують твір.

Штучний ансамбль – порушення рівномірного використання регістрів кожної інструментальної партії ансамблю. Це ансамбль, при якому інструментальні партії знаходяться в різних неоднакових теситурних умовах, коли одна чи всі партії ансамблю повинні виконуватись з динамікою, яка не відповідає даній теситурі.

Тема 8. Звуковедення, звукоутворення, атака звуку.

Звуковедення – це прийом виконання будь-якого музичного твору. В виконавській практиці існує немало прийомів звуковедення, основні з них: легато, стакато та нон легато.

Legato – основа співу, прийомом звуковедення, один із показників найвищої майстерності в інструментальному мистецтві. Легато передбачає плавний, рівний перехід від одного звуку до іншого.

Staccato – прийом звуковедення, протилежний legato, головна ознака – уривчастість звучання, короткі цезури між звуками. На нотному стані позначається крапками над нотами. Відповідний прийом передбачає максимальне скорочення протяжності звуку і відповідно збільшення паузи, а також зумовлює і легкі акценти.

Non legato – спосіб виконання, який передбачає перехід від одного звуку до іншого з підкресленням кожного з них, але, ніби не відриваючи одного звуку від іншого. В буквальному розумінні – не легато, не плавно і не зв'язано. Прийом гри non legato важкий тим, що він містить у собі елементи і legato, і staccato.

Момент звукоутворення є дуже важливим у роботі над постановкою музичного апарату. Саме звукоутворення (момент виникнення звуку відповідної висоти) називається атакою. Інакше кажучи, атака звуку – це спосіб звукоутворення.

Культура виконання значною мірою залежить від уміння користуватися цими способами звукоутворення та звуковедення.

МОДУЛЬ 3. Розвиток інструментально-технічних навичок ансамблевого виконавства

Тема 9. Унісонний ансамбль, його досягнення

Унісонний ансамбль – ансамбль частковий, тобто ансамбль однієї партії, а також унісонне звучання декількох партій або всього ансамблю. Унісонний ансамбль ми маємо в одноголосному ансамблі, або в звучанні окремої партії.

Досягненню унісонного ансамблю сприяють приблизна однотембровість і сила інструментів у партії, правильно і однаково утворені звуки, чітка та єдина манера, зручна теситура, тощо. На якість часткового ансамблю впливає інтонаційна й ритмічна складність мелодії, а також темп і метр.

Тема 10. Музичний слух, його види

Музичний слух — це сукупність здібностей, завдяки яким людина може повноцінно сприймати та об'єктивно оцінювати музику.

Розрізняють 12 видів музичного слуху(абсолютний, внутрішній, мелодичний, гармонічний та інші)

Кожна людина має всі види слуху, але не в усіх вони добре розвинені.

Тема 11. Розвиток мелодичного слуху

Музичне-інтонаційне мислення ґрунтується на наявності мелодичного (інтонаційного) слуху, внутрішніх уявлень (внутрішньому слуху), досвіді, запасі слухових образів у пам'яті. Від розвинутості мелодичного слуху залежить рівень сформованості музично-інтонаційного мислення, яке дає можливість аналізувати, що чуєш, подумки уявляти та чути елементи музичної мови, читати та чути написану музику.

Рівень розвитку мелодичного слуху залежить від точного інтонування мелодії. Працюючи над чистим інтонуванням, слід звернути увагу на внутрішні музичні уявлення.

Розвинутість інтонаційного слуху прямо залежить від наявності внутрішнього слуху, а саме здібності передчувати звучання, оперувати музично-слуховими уявленнями. Завдяки внутрішньому слуху музиканти подумки уявляють звучання твору до його виконання, а також під час виконання, що дозволяє контролювати реальне звучання.

Тема 12. Гармонічний слух, його розвиток. Канон, як різновид ансамблевого виконавства

Розвиток гармонічного слуху — це справа складна, комплексна, у якій задіяна музична пам'ять, уява, внутрішні слухові уявлення.

Гармонічний слух розвивається у процесі роботи над багатоголосною музикою, зокрема поліфонічного складу, при наявності досить розвиненого ладового чуття та досить стійких і яскравих слухових уявлень.

Канон – правило, взірець, зразок, щось, що можна вважати прикладом для наслідування.

Канон в музиці – поліфонічна музична форма, у якій всі голоси виконують мелодію провідної партії, вступаючи за чергою, п'єса, розрахована на декілька

інструментів голосів, які будуть виконувати одну і ту ж мелодію, але при цьому вступати по черзі від одного і того ж або різних звуків.

При виконанні канону одна з партій починає мелодію, потім його підхоплює друга і повністю повторює мелодію, не приносячи жодних змін. До двох приєднується третя, повністю повторюючи вже задану мелодію. Такий спосіб виконання музики звучить природно і ненав'язливо.

Тема 13. Особливості темпоритму

Важливу роль для виразності виконання грають темп і ритм.

Темп є виразником внутрішніх емоцій. Вибір правильного темпу є однією з найбільш складних виконавських проблем. *Темп* — величина непостійна, метрономічні позначення — досить умовні й показники метроному потрібно сприймати як рекомендацію для визначення основного темпу. На його вибір впливають емоційний стан та індивідуальність виконавця, який вносить у виконання твору свіжі темпові нюанси.

Вихованню відчуття *ритму* допомагає прийом внутрішнього метро-ритмічного дроблення (пульсація долей).

Взаємозв'язок темпу й ритму у вигляді звуків однакової тривалості у швидкому темпі в творах створює моторний, безупинний, спрямований рух; у помірному темпі цей ритм надає музиці врівноваженості, спокою або навіть монотонності. Часто звуки меншої тривалості, восьмі, шістнадцяті виконують швидше, а чверті і половинні — повільніше.

Тема 14. Стрій.

Поняття строю багатозначне. В музиці це система звуковисотних співвідношень, висота настройки еталонного тону звукоряду. Стрій є елементом ансамблю, інтонаційним ансамблем. Для інструментального мистецтва поняття строю є настільки важливим, що воно виділяється в окреме поняття і йому приділяється основна увага у виконавській практиці. Інструментальний ансамбль як колектив співаків є нетемперованим інструментом і в усьому виконавському процесі, як в репетиційній роботі, так і під час виконання, потребує особливої уваги стосовно чистоти звучання, а її можна досягти лише постійним контролем над узгодженістю між виконавцями в точності звуковисотного інтонування.

Стрій може стати основою для створення нових ладових систем. Зараз ми користуємося 12 ступеневою ладовою системою з тонами і півтонами, яка є замкненим октавним ладом. Існують інші системи. Пентатоніка - одна з найдавніших музичних ладових систем без півтонів.

В інструментальному ансамблевому виконавстві потрібно зосередити увагу на звуковисотній інтонації. Не досягши гарної звуковисотної інтонації в усіх її видах (гармонічному й мелодичному), не можна говорити про інші досягнення ансамблю.

МОДУЛЬ 4. Тембр. Розбір інструментальних творів і доведення до рівня художнього виконання. Інструментально-виконавська робота.

Тема 15. Тембр та темброва злагодженість звучання

Тембр — індивідуальне забарвлення інструменту. За рахунок тембрального забарвлення можна краще передати емоційний стан, відобразити багатство музичних кольорів та переживань. Забарвлення та темброві нюанси змінюються залежно від змісту та характеру музичного твору.

В роботі над формуванням єдиного тембрального окрасу треба досягти, щоб звучання ансамблю в унісон було, як добре настроєний єдиний музичний інструмент.

За рахунок тембрального забарвлення можна краще передати емоційний стан, відобразити багатство музичних кольорів та переживань. Забарвлення та темброві нюанси змінюються залежно від змісту та характеру музичного твору.

Тема 16. Розбір тексту та мелодії музичного твору

Розбір музичного твору можна умовно поділити на такі етапи: початкова робота з ознайомлення з твором; технічне оволодіння й визначення засобів музичної виразності; заключний художній етап.

Починаючи працювати над текстом твору та мелодичною лінією, чистотою інтонування тощо, потрібно будувати фрази, цезури й осягати емоційний зміст твору. Розучування твору відбувається частинами, особливо коли твір достатньо великий або складний. На початковому етапі розучування твору потрібно зосередити увагу на звуковисотній інтонації. Не досягши гарної звуковисотної інтонації в усіх її видах (гармонічному й мелодичному), не можна говорити про інші елементи практичної роботи з ансамблем. Потрібно у процесі роботи над горизонтальним і вертикальним інтонуванням, приділяючи увагу тим чи іншим звукам, акордам або співзвуччям, не виходити з контексту твору, можна уповільнити, іноді навіть зупинитися на якомусь місці (зробити фермату), але завжди пов'язувати звук чи акорд, який ми вибудовуємо, з попереднім і наступним. Після того, як колектив буде більш-менш ознайомлений із текстом розучуваного твору, потрібно переходити до освоєння художності виконання, одночасно продовжуючи вдосконалювати володіння музичним і літературним текстами.

Тема 17. Робота над чистотою інтонування та строем

Інструментальний ансамбль в усьому виконавському процесі, як в репетиційній роботі, так і під час виконання, потребує особливої уваги стосовно чистоти звучання, а її можна досягти лише постійним контролем над узгодженістю між виконавцями в точності звуковисотного інтонування.

Стрій є елементом ансамблю, інтонаційним ансамблем.

Мелодичний стрій – це послідовність музичних звуків, що йдуть один за одним у горизонтальному порядку. Працюючи над чистотою інтонування в ансамблі, потрібно твердо знати правила інтонування інтервалів та застосовувати їх при вивченні партій. Навички точного інтонування найкраще розвивати під час індивідуального виконання твору без супроводу.

Гармонічний стрій – це правильне інтонування гармонічних інтервалів і акордів у творах акордової і гомофонно-гармонічної фактури викладу. Правильне інтонування мелодії кожного інструменту сприяє правильному звучанню акорду, тобто вертикально-гармонічному строю.

В інструментальному ансамблевому виконавстві без гарної звуковисотної інтонації, мелодичного та гармонічного строю не можна говорити про інші досягнення ансамблю.

Тема 18. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення

Гармонічний ансамбль - врівноваженість і злиття всіх тонів акорду в одне звукосполучення, може до певної міри регулюватися дотриманням умов, а саме кількісної та якісної рівноваги інструментальних партій, теситури виду акорду, темпу.

Приблизна кількісна і якісна рівновага груп ансамблю становить одну з перших вимог досягнення гармонічного ансамблю.

Розміщення акорду – широке чи тісне, безперечно впливає на зручність чи незручність для гармонічного ансамблю.

Вид акорду істотно впливає на освоєння виконавцями ансамблевого звучання. Прості гармонічні звукосполучення легко й швидко засвоюються співаками й легко звучать в ансамблі. Складні гармонічні сполучення (побічні акорди, зменшене, альтеровані акорди з затриманням, модуляціями) не одразу виконуються і становлять значних труднощів в досягненні ансамблю.

Темп теж впливає на якість ансамблю. Повільні і помірні темпи являють собою сприятливі умови для досягнення ансамблю. Виконавці встигають ясно усвідомити звучання акорду і інстинктивно дають хорошу ансамблеву злагодженість. Швидкі темпи такої зручності не дають.

Найважливішим і вирішальним фактором в досягненні гармонічного ансамблю при всіх зручних і незручних умовах є кваліфікація учасників ансамблю, їх ансамблеве чуття, нерозривно зв'язане з природною музичною обдарованістю.

Тема 19. Робота над темпоритмічними особливостями музичного твору.

Ритм, темп, метр є основними, але не єдиними атрибутами часових параметрів музики. Зазначені ключові поняття найбільш докладно вивчає теорія музики, між тим, феномени, які вони позначають, виходять за межі суто теоретичного аспекту музикознавства. Йдеться про такі атрибути, як агогіка, пауза, синкопа, фермата тощо. Усі вони у сукупності позначаються у виконавстві поняттям темпоритму.

Суттєву роль для виразності ансамблевого виконання грають темп і ритм. Вибір правильного темпу є однією з найбільш складних виконавських проблем. Часто неправильно взятий темп є причиною порушення якості усього виконання.

Агогіка — незначні виконавські відхилення (уповільнення або прискорення) від темпу, спрямовані на підкреслення виразності художнього образу. Агогіка визначається автором або виникає залежно від художнього задуму

та інтуїції виконавця. Найбільш значимі ноти можуть позначатись агогічним акцентом, однак в нотному записі зазвичай не фіксується.

Агогіка і темп фіксуються ремарками, а інколи такі ремарки відсутні і виконавець сам вирішує міру художньої переконливості темпових коливань.

Вихованню відчуття ритму допомагає прийом внутрішнього метро-ритмічного дроблення (пульсація долей).

Ритмічний ансамбль тісно пов'язаний зі строем, ритмом, темпом, звукоутворенням тощо. Найчастіше ритмічний ансамбль порушують неодночасні вступи партій. Також часті порушення ансамблю відбуваються у творах з різкими темповими змінами.

Тема 20. Динаміка та динамічні відтінки в ансамблі Досягнення динамічного ансамблю

Динаміка є одним з найбільш дієвих засобів музичної виразності, який зумовлений змістом, характером музики, особливостями музичного стилю.

Щоб твір звучав виразно, в характері, застосовують динаміку як ступінь гучності виконання. Для сумних творів характерне тихе звучання, для урочистих і піднесених — голосніше.

Динамічний ансамбль пов'язаний з теситурою. Динаміка природно зростає з підняттям теситури і навпаки. Динамічні можливості ансамблю в різних теситурах є різними. Так, у відносно високій теситурі можливо виконання в межах піано - фортісімо; у середній - від піанісімо до форте; у низькій від піанісімо до мецо форте. Якість динамічного ансамблю обумовлена фактурою (наявність поліфонічних моментів, розташування акордів, тощо). Самий складний динамічний нюанс для ансамблю – форте, коли виконавці, граючи голосно, не чують інші партії.

МОДУЛЬ 5 Тембральний ансамбль. Робота над вихованням узгодженості колективного виконавства. Сценічна майстерність.

Тема 21. Досягнення єдиного тембрального окрасу ансамблевого звучання

В роботі над формуванням єдиного тембрального окрасу треба досягти, щоб звучання ансамблю в унісон було, як добре настроєний музичний інструмент.

За рахунок тембрального забарвлення можна краще передати емоційний стан, відобразити багатство музичних кольорів та переживань. Забарвлення та темброві нюанси змінюються залежно від змісту та характеру музичного твору.

Тема 22. Особливості фразування інструментального твору

Одним з важливих етапів роботи над музичним твором є робота над фразуваннями. Фразування — відокремлення однієї думки від іншої. Цей засіб музичної виразності застосовується, щоб чітко визначити головну музичну думку твору, знайти головне в мотиві, фразі, реченні, змусити рухатися музичну мову. Важливо визначати центральну та кульмінаційну думки й виділяти головні слова

в кожній фразі. Це допомагає послідовно розкривати музично-поетичний зміст твору.

Фразування визначається як музикою, так і літературним текстом. Для вірного прочитання музики необхідно використовувати розмежування за допомогою цезур або об'єднання за допомогою ліг.

Виконання музичного твору вимагає: музичного фразування; усвідомлення логіки розгортання музичної думки. Завданням є знаходження найбільш переконливого і логічного варіанту фразування, відповідного літературному тексту, згідно з задумом автора.

Тема 23. Художній зміст музичного твору, його стильові особливості

Втілення задуму автора – підсумок роботи виконавця над твором. Робота над художньою виразністю в інструментальному виконавстві складається з багатьох компонентів: фразування, звуковедення, штрихів, тембру, динаміки, темпоритму, агогіки, тощо. Усі ці компоненти підпорядковані єдиній меті – розкриттю художнього образу.

Робота над художнім змістом музичного твору полягає в проникненні в сутність образного змісту твору, в розумінні законів музичної драматургії, розробленні виконавської концепції та інтерпретації. Осягнення художнього образу передбачає співвідношення його змісту зі спрямуванням ціннісних орієнтацій виконавця, з його індивідуальним життєвим, художнім і виконавським досвідом.

Тема 24. Робота над образом художнього твору

Під час виконання музичного твору, як у виставі або кіно, необхідно відчувати образ. Навіть за умови дотримання вимог строю, ансамблю, тобто усіх технічних засобів, без роботи над образом не можливо відтворити зміст твору та задум автора. Швидкість створення образу залежить від таланту, від уяви виконавця. У сучасному репетиційному форматі розглядається загальний органічний шлях, який є спільним і для музикантів, і для художників, і для акторів, – проникнення, зародження, формування і втілення образу. Уява і фантазія сприяють цьому процесу, формують образ, комбінують його, уточнюючи до такої міри, що він, досягаючи повного розквіту, починає розвиватися і спонукає виконавця до вираження. Цьому слугує саме фантазія, витвір уяви, яка потребує вираження. Уява – це ґрунт, який постачає елементи для духовного росту образу. Допоміжні категорії - енергія уваги, осяяння, інтуїція, натхнення.

Робота над образом складається з багатьох компонентів: фразування, звуковедення, штрихів, динаміки, темпоритму, манери виконання, інструментальних прийомів та виконавських засобів. Усі ці компоненти допомагають у розкритті художнього образу.

Тема 25. Сценічна майстерність та робота на сцені

Один з видів ансамблевої роботи - робота на сцені. Сценічна майстерність є обов'язковою складовою в роботі сучасного ансамблю.

Робота на сцені допомагає оволодіти навичками акторської майстерності, збагачує виконавця новими принципами артистичної техніки, без яких глядач не зрозуміє ні тему твору, ні його образний зміст. Найголовніша вимога до виконавців -- органічне втілення та передача образів на сцені, підпорядкованих мистецтву переживання. Учасники ансамблю повинні як уявляти образи, так і вміти перевтілюватися в образи, а їхні переживання, почуття, думки зробити своїми власними.

Тема 26. Репертуар, як важливий елемент мистецького розвитку інструментального ансамблю.

До репертуару музичного ансамблю початківців доцільно добирати нескладні музичні твори.

Репертуар повинен бути максимально різнобічним за складом, стилістично різнобарвним, багатожанровим і багатоплановим. У ньому повинно бути представлено широке коло композиторських імен і творів, як класичних так і сучасних. Його можна розширити за рахунок різного роду аранжувань народних, популярних, класичних та сучасних інструментальних творів. Важливо, щоб твори подобались учасникам ансамблю та знаходили в них емоційний відгук.

Тема 27. Обробки українських народних пісень

Музична обробка – своєрідний спосіб трансформації народної музики, перехід від першоджерел до сучасного виконання. Обробка народної пісні створюється відповідно до певного часу та практичними засобами, притаманними для конкретного періоду часу.

Існує десятки видів українських народних пісень: за періодом в історії (кріпацькі, чумацькі, козацькі, рекрутські, емігрантські, стрілецькі, тощо); обрядові (на заручини, весільні, до жнив, веснянки, купальські пісні, щедрівки та колядки; побутові (важке життя селян, панщину, кумів, сватів, жартівливі, колискові); ліричні, щасливе й нещасне кохання; героїчні подвиги народних улюбленців (гетьманів, керівників повстань, опришків); а згеографічним виникненням (популярні лемківські, наддніпрянські, галицькі, бойківські, поліські, тощо) та інші.

В сучасному ансамблевому мистецтві обробки українських народних пісень користуються великою популярністю.

Тема 28. Популярні інструментальні твори

В репертуарі естрадного ансамблю повинні бути різнопланові твори, як класичні, так і сучасні.

Тема 29. Музичні твори в джазовій обробці, джазові стандарти

В репертуарі естрадних колективів вагоме місце займають музичні твори в джазовій обробці та джазові стандарти. Їх виконання вимагає від учасників колективу розвинутої виконавської техніки, відчуття ритму, гармонії та інших складових джазового виконавства.

Тема 30. Особливості інструментально-виконавської роботи. Робота з апаратурою.

Набуття навичок концертно-виконавської діяльності у процесі репетицій та концертних виступів. Практика роботи в різних акустичних умовах. Ансамблеве виконання на концертних майданчиках з різною акустиккою. Формування навичок роботи з апаратурою, сценічна майстерність, поєднання сценічних рухів з виконавством, постава, міміка, жести тощо). Набуття навичок концертно-виконавської діяльності відбувається у процесі репетицій та концертних виступів.

МОДУЛЬ 6 Вивчення та робота над творами. Репертуар. Концертно-виконавська діяльність

Тема 31. Колективне професійно-художнє виконання інструментальних творів передбачає:

- ознайомлення з різноманітними контрапунктичними формами поліфонічної музики на прикладі аналізу найкращих її зразків з художнього репертуару для естрадного ансамблю
- осмислення остинатно-пасакальної форми (форма басо остинато як засіб вираження сурових, величних музичних образів у якій відбувається домінування басової теми);
- формування навичок диференційованої слухової уваги у процесі роботи над темою різнохарактерними штрихами, що чергуються у кожній оркестровій групі та уміння виконувати поліфонічні інструментальні твори у слуховій свідомості й відтворювати в інструментальному звучанні всі елементи музичної тканини;
- засвоєння навичок поліметричного і поліритмічного самоконтролю (уміння виділити головне через одночасне вирішення завдань фразування у всіх голосах поліфонічної тканини використовуючи динамічне балансування в групах різноманітної інтенсивності, артикуляції, цезури, прийомів звуковидобування тощо).

Тема 32. Вивчення оригінального твору, обробки, варіації або естрадно-джазової композиції

Вивчення теми передбачає:

- осмислення творів народної музики, проникнення у глибинні пласти народних тем, розкриття їх інтонаційного та ритмічного багатства;
- формування виконавського уявлення про первинність музичних творів, з народним тематичним матеріалом, що ґрунтується на національній основі;

- опанування ладотональних засобів розвитку варіацій через співставлення різних тональностей та використання фактурно-тематичної розробки народно-пісенних, танцювальних тем та їх проведення через основні групи;
- зосередження уваги на осягнення художньо-образного та структурного боків всього твору, окремих варіацій або циклів.

Тема 33. Вивчення твору багаточастинної форми (сюїта, увертюра, концерт або його частина)

Вивчення творів багаточастинної форми в класі інструментального ансамблю передбачає:

- ознайомлення з основними тенденціями розвитку багаточастинних форм (посилення контрастності між частинами, тематизмі, тональній сфері, темпі, динаміці, жанрі та фактурі);
- засвоєння багаточастинної композиції рондо, в якій одна частина, чергуючись з іншими, повторюється декілька разів (I частина, що повторюється називається рефреном, а інші – епізодами);
- осмислення принципу контрастної побудови сюїти між характером танців, їх темпом, розміром та фактурою (1. Алеманда. 2. Куранта. 3. Сарабанда. 4. Жига) або використання інших танців французького походження: менует, гавот, буре, інколи інші п'єси – арія, рондо, скерцо);
- опанування багаточастинної побудови концерту для електрогітари, клавішних інструментів з естрадним ансамблем.

Тема 34. Відомі українські композитори

Микола Віталійович Лисенко (10 березня 1842 – 24 жовтня 1912) – український композитор, піаніст, диригент, педагог, збирач пісенного фольклору, громадський діяч. До найвідоміших творів Лисенка належать, зокрема, гімн «Боже великий, єдиний, нам Україну храни» (на слова Олександра Кониського), опери «Тарас Бульба», «Наталка Полтавка» й інші, кантати «Б'ють пороги», «Радуйся, ниво неполитая» (на слова Тараса Шевченка) й інші.

Леонтович Микола Дмитрович (1 грудня 1877–23 січня 1921) – український композитор, хоровий диригент, громадський діяч, педагог. Автор широковідомих обробок українських народних пісень для хору «Щедрик», «Дударик», «Козака несуть» та інших.

Володимир Михайлович Івасюк (1949-1979) — український композитор і поет. Герой України (2009, посмертно). Один із основоположників української естрадної музики (поп-музики). Автор 107 пісень, 53 інструментальних творів, музики до кількох спектаклів. Професійний медик, скрипаль, чудово грав на фортепіано, віолончелі, гітарі, майстерно виконував свої пісні. Неординарний живописець. Твори: «Червона рута», «Водограй», «Балада про мальви» та інші.

Олександр Іванович Білаш – український композитор і поет, який подарував нам близько 200 пісень. Найвідоміші з них — "Сніг на зеленому листі",

"Два кольори", "Ясені". Ці композиції закарбовані в самій генетичній пам'яті українця, перейшовши у лави естрадних стандартів.

Тема 35. Кращі твори національної культурної спадщини.

«Щедрик» — всесвітньо відомий твір для хору українського композитора Миколи Леонтовича, який був створений на початку ХХ століття. Після гастролей хору Олександра Кошиця в країнах Європи у 1919 році (Чехословаччина, Австрія, Швейцарія, Франція, Бельгія, Нідерланди, Велика Британія, Німеччина, Польща, Іспанія) та в Сполучених Штатах Америки у 1922 році, «Щедрик» став знаним не тільки в Україні, але й у всьому світі. Після того як у 1936 році популярний американський композитор українського походження Петро Вільговський написав низку англійських текстів до композиції «Щедрик», його англійська версія відома як «Carol of the Bells», що стала однією з найпопулярніших різдвяних пісень у світі. В наші часи «Щедрик» можна почути в усіх куточках світу англійською, німецькою, іспанською, японською, та іншими мовами.

Тема 36. Концертно-виконавська діяльність ансамблю. Види концертних виступів інструментального колективу

Концертна діяльність інструментального ансамблю. Визначення творів, які увійдуть до складу концертної програми. Практика роботи в різних акустичних умовах, дотримання правил ансамблевого виконання на концертних майданчиках з різною акустикою, формування навичок роботи з апаратурою, сценічна майстерність, поєднання сценічних рухів з виконавством, постава, міміка, жести тощо). Закріплення навичок концертно-виконавської діяльності у процесі репетицій та концертних виступів.

Види концертних виступів інструментального колективу можуть бути різноманітними як за об'ємом виступу, так і за змістом концерту. Найбільш розповсюдженим видом виступу являється участь колективу в концерті з іншими виконавцями або колективами. В таких концертах вибір репертуару зазвичай визначається творчим задумом режисера заходу. Елемент контрастності репертуару повинен завжди бути присутнім в усіх концертних виступах. Самим складним видом концертного виступу являється самостійний концерт колективу. Концертна програма повинна бути різноманітною, що досягається за рахунок підбору різнопланових творів контрастних за художніми образами, характером, музичним стилем, тощо.

ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ:

Виконання практичних завдань ансамблевого виконавства

Перевірка ступеня володіння засобами інструментальної виразності ансамблевого виконавства

Перевірка навичок виконання технічних вимог в ансамблі.

колоквіум

Диференційований залік – 3,5,7 семестри.

Концертний виступ 2-3 твори

Виконання практичного завдання - оцінка інструментально-технічних навичок під час виконання програми.

Колоквіум за темами модулів 1,3,5

Екзамен – 4,6,8 семестри.

Концертний виступ 3-4 твори, 2 з яких супровід солісту-вокалісту різного за характером

Виконання практичного завдання - розкриття художнього образу засобами емоційного перевтілення під час виконання програми

Колоквіум за темами модулів 2,4,6

6.2 Структура навчальної дисципліни

ТЕМА	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Всього	У тому числі					Всього	У тому числі				
		лекції	семінари	Практ.	Індивід.	Самробота		лекції	семінари	Практ.	Індивід.	Сам. Робота
МОДУЛЬ 1 Інструментальний ансамбль як організація, музичний колектив.												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Основні характеристики та ознаки інструментального ансамблю	10			8		2	10			2		9
тема 2. Функції інструментального ансамблю Принципи діяльності інструментального ансамблю.	12			8		4	12			4		8
Всього змістовий модуль 1	22			16		6	22			6		16
Змістовий модуль 2												
Тема 3. Опрацювання ансамлевого репертуару.	12			8		4	12			4		8
Тема 4. Типи та види інструментальних ансамблів	11			8		3	11			2		9
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього змістовий модуль 2	23			16		7	23			6		17
Всього Модуль 1	45			32		13	45			12		33
МОДУЛЬ 2. Інструментально-технічна підготовка ансамблю до художнього виконавства. Розвиток музичних здібностей.												
Змістовий модуль 3												
Тема 5. Комплектація інструментальних партій	10			8		2	10			2		9

Тема 6. Особливості складу (кількісний, якісний склад) інструментального ансамблю	12			8		4	12			4		8
Всього змістовий модуль 3	22			16		6	22			6		16
Змістовий модуль 4												
Тема 7. Ансамблеве звучання. Ансамбль природний, штучний	12			8		4	12			2		10
тема 8. Звуковедення, звукоутворення, атака звуку. Робота над партіями, ансамблевою злагодженістю звучання	11			8		3	11			4		7
Модульний контроль знань. Екзамен												
Всього змістовий модуль 4	23			16		7	23			6		17
Всього модуль 2.	45			32		13	45			12		33
МОДУЛЬ 3 Розвиток інструментально-технічних навичок ансамблевого виконавства												
Змістовий модуль 5												
Тема 9. Унісонний ансамбль, його досягнення	6			4		2	6			2		4
Тема 10. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення. Практична робота	8			6		2	8			2		6
Тема 11. Розвиток мелодичного слуху	8			6		2	8			2		6
Всього змістовий модуль 5	22			16		6	22			6		16
Змістовий модуль 6												
Тема 12. Гармонічний слух, його розвиток. Канон, як різновид ансамблевого виконавства	8			6		2	8			2		6
Тема 13. Особливості темпоритму. Робота над партіями, ансамблем	8			6		2	8			2		6
Тема 14. Стрій.	7			4		3	7			2		5
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього змістовий модуль 6	23			16		7	23			6		17
Всього модуль 3.	45			32		13	45			12		33
МОДУЛЬ 4 Тембр. Розбір інструментальних творів і доведення до рівня художнього виконання. Інструментально-виконавська робота.												
Змістовий модуль 7												
Тема 15. Тембр та темброва злагодженість звучання	8			6		2	8			2		6
Тема 16. Розбір тексту та мелодії музичного твору	14			9		5	14			2		12
Тема 17. Робота над чистотою інтонування та строем	15			9		6	15			2		13
Всього змістовий модуль 7	37			24		13	37			6		31
Змістовий модуль 8												
Тема 18. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення	14			9		5	14			2		12
Тема 19. Робота над темпо-	14			9		5	14			2		12

ритмічними особливостями музичного твору.											
Тема 20. Досягнення динамічного ансамблю	10		6		4	10			2		8
Модульний контроль знань. Диференційований залік											
Всього змістовий модуль 8	38		24		14	38			6		32
Всього модуль 4.	75		48		27	75			12		63
МОДУЛЬ 5 Тембральний ансамбль. Робота над вихованням узгодженості колективного виконавства. Сценічна майстерність.											
Змістовий модуль 9											
Тема 21. Досягнення єдиного тембрального окрасу ансамблевого звучання	8		6		2	8			2		6
Тема 22. Особливості фразування інструментального твору	8		6		2	8					8
Тема 23. Художній зміст музичного твору, його стилеві особливості	8		3		5	8					8
Тема 24. Робота над образом художнього твору	8		6		2	8			2		6
Тема 25. Сценічна майстерність та робота на сцені	5		3		2	5			2		3
Всього змістовий модуль 9	37		24		13	37			6		31
Змістовий модуль 10											
Тема 26. Репертуар, як важливий елемент мистецького розвитку інструментального ансамблю	5		3		2	5					5
Тема 27. Обробки українських народних пісень	6		3		3	6					6
Тема 28. Популярні інструментальні твори	14		9		5	14			2		12
Тема 29. Музичні твори в джазовій обробці, джазові стандарти	8		6		2	8			2		6
Тема 30. Особливості інструментально-виконавської роботи. Робота з апаратурою.	5		3		2	5			2		3
Модульний контроль знань. Екзамен											
Всього змістовий модуль 10	38		24		14	38			6		32
Всього модуль 5.	75		48		27	75			12		63
МОДУЛЬ 6. Вивчення та робота над творами. Репертуар. Концертно-виконавська діяльність											
Змістовий модуль 11											
Тема 31. Колективне професійно-художнє виконання	10		6		4	10			2		8
Тема 32. Вивчення оригінального твору, обробки, варіації або естрадно-джазової композиції.	14		9		5	14			2		12
Тема 33. Вивчення твору багаточастинної форми (сюїта, увертюра, концерт або його частина)	13		9		4	13			2		11

Всього змістовий модуль 11	37			24		13	37			6		31
Змістовий модуль 12												
Тема 34. Відомі українські композитори	10			6		4	10			2		8
Тема 35. Кращі твори національної культурної спадщини.	12			9		6	12			2		10
Тема 36. Концертно-виконавська діяльність ансамблю. Види концертних виступів інструментального колективу	16			9		4	16			2		14
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
Всього змістовий модуль 12	38			24		14	38			6		32
Всього за модулем 6	75			48		42	75			12		63
РАЗОМ	360			240		120	360			72		288

7. Теми практичних занять

Теми практичних занять	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Основні характеристики та ознаки інструментального ансамблю	8	2
тема 2. Функції інструментального ансамблю Принципи діяльності інструментального ансамблю.	8	4
Тема 3. Опрацювання ансамлевого репертуару.	8	4
Тема 4. Типи та види інструментальних ансамблів	8	2
Тема 5. Комплектація інструментальних партій	8	2
Тема 6. Особливості складу (кількісний, якісний склад) інструментального ансамблю	8	4
Тема 7. Ансамблеве звучання. Ансамбль природний, штучний	8	2
тема 8. Звуковедення, звукоутворення, атака звуку. Робота над партіями, ансамблевою злагодженістю звучання	8	4
Тема 9. Унісонний ансамбль, його досягнення	4	2
Тема 10. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення. Практична робота	6	2
Тема 11. Розвиток мелодичного слуху	6	2
Тема 12. Гармонічний слух, його розвиток. Канон, як різновид ансамблевого виконавства	6	2
Тема 13. Особливості темпоритму. Робота над партіями, ансамблем	6	2
Тема 14. Стрій.	4	2
Тема 15. Тембр та темброва злагодженість звучання	6	2
Тема 16. Розбір тексту та мелодії музичного твору	9	2
Тема 17. Робота над чистотою інтонування та строем	9	2
Тема 18. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення	9	2
Тема 19. Робота над темпо-ритмічними особливостями музичного твору.	9	2
Тема 20. Досягнення динамічного ансамблю	6	2
Тема 21. Досягнення єдиного тембрального окрасу ансамблевого звучання	6	2
Тема 22. Особливості фразування інструментального твору	6	
Тема 23. Художній зміст музичного твору, його стильові особливості	3	

Тема 24. Робота над образом художнього твору	6	2
Тема 25. Сценічна майстерність та робота на сцені	3	2
Тема 26. Репертуар, як важливий елемент мистецького розвитку інструментального ансамблю	3	
Тема 27. Обробки українських народних пісень	3	
Тема 28. Популярні інструментальні твори	9	2
Тема 29. Музичні твори в джазовій обробці, джазові стандарти	6	2
Тема 30. Особливості інструментально-виконавської роботи. Робота з апаратурою.	3	2
Тема 31. Колективне професійно-художнє виконання	6	2
Тема 32. Вивчення оригінального твору, обробки, варіації або естрадно-джазової композиції.	9	2
Тема 33. Вивчення твору багаточастинної форми (сюїта, увертюра, концерт або його частина)	9	2
Тема 34. Відомі українські композитори	6	2
Тема 35. Кращі твори національної культурної спадщини.	6	2
Тема 36. Концертно-виконавська діяльність ансамблю. Види концертних виступів інструментального колективу	12	2
РАЗОМ	240	72

8. Теми самостійної роботи

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Основні характеристики та ознаки інструментального ансамблю	2	9
тема 2. Функції інструментального ансамблю Принципи діяльності інструментального ансамблю.	4	8
Тема 3. Опрацювання ансамлевого репертуару.	4	8
Тема 4. Типи та види інструментальних ансамблів	3	9
Тема 5. Комплектація інструментальних партій	2	9
Тема 6. Особливості складу (кількісний, якісний склад) інструментального ансамблю	4	8
Тема 7. Ансамблеве звучання. Ансамбль природний, штучний	4	10
тема 8. Звуковедення, звукоутворення, атака звуку. Робота над партіями, ансамблевою злагодженістю звучання	3	7
Тема 9. Унісонний ансамбль, його досягнення	2	4
Тема 10. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення. Практична робота	2	6
Тема 11. Розвиток мелодичного слуху	2	6
Тема 12. Гармонічний слух, його розвиток. Канон, як різновид ансамблевого виконавства	2	6
Тема 13. Особливості темпоритму. Робота над партіями, ансамблем	2	6
Тема 14. Стрій.	3	5
Тема 15. Тембр та темброва злагодженість звучання	2	6
Тема 16. Розбір тексту та мелодії музичного твору	5	12
Тема 17. Робота над чистотою інтонування та стросм	6	13
Тема 18. Гармонічний ансамбль, фактори його досягнення	5	12
Тема 19. Робота над темпо-ритмічними особливостями музичного твору.	5	12
Тема 20. Досягнення динамічного ансамблю	4	8
Тема 21. Досягнення єдиного тембрального окрасу ансамблевого	2	6

звучання		
Тема 22. Особливості фразування інструментального твору	2	8
Тема 23. Художній зміст музичного твору, його стильові особливості	5	8
Тема 24. Робота над образом художнього твору	2	6
Тема 25. Сценічна майстерність та робота на сцені	2	3
Тема 26. Репертуар, як важливий елемент мистецького розвитку інструментального ансамблю	2	5
Тема 27. Обробки українських народних пісень	3	6
Тема 28. Популярні інструментальні твори	5	12
Тема 29. Музичні твори в джазовій обробці, джазові стандарти	2	6
Тема 30. Особливості інструментально-виконавської роботи. Робота з апаратурою.	2	3
Тема 31. Колективне професійно-художнє виконання	4	8
Тема 32. Вивчення оригінального твору, обробки, варіації або естрадно-джазової композиції.	5	12
Тема 33. Вивчення твору багаточастинної форми (сюїта, увертюра, концерт або його частина)	4	11
Тема 34. Відомі українські композитори	4	8
Тема 35. Кращі твори національної культурної спадщини.	6	10
Тема 36. Концертно-виконавська діяльність ансамблю. Види концертних виступів інструментального колективу	4	14
РАЗОМ	120	288

8.1. Методичні рекомендації до самостійної роботи

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу.

Зміст самостійної роботи здобувачів освіти у форматі дисципліни «**Клас ансамблю (інструментальний ансамбль)**» визначається робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, за зразком, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних), спрямованих на отримання, закріплення здобувачем освіти нових та набутих знань, їх систематизацію й узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; самоорганізації та самовдосконалення у практичній діяльності, контроль готовності здобувача освіти до аудиторних занять, інших контрольних заходів.

Під час розробки завдань для самостійного опрацювання теоретично-практичного матеріалу з дисципліни «**Клас ансамблю (інструментальний ансамбль)**» пропонуються до використання наступні форми:

- пошук та вивчення додаткової літератури;
- аналітична робота з нотними текстами і записами;
- опрацювання теоретичних основ матеріалу з використанням конспекту, інтернет ресурсів, довідкової літератури;
- виконання творчих завдань та їх оформлення;
- складання словника;

- упорядкування інформації про діяльність відомих естрадних ансамблів і викладачів, їх творчого досвіду, праць, методик;
- використання кейс-методів (ситуаційні завдання);
- підготовка інформацій;
- виконання творчих робіт;
- робота з пошуковими системами Інтернет;

При організації самостійної роботи здобувача освіти на засіданнях кафедри передбачається можливість отримання необхідної консультації (години чергування викладача згідно з графіком), що зазначається у переліку тем або окремих питань самостійної роботи.

Самостійна робота допоможе активізувати пізнавальну діяльність здобувачів освіти денної форми навчання та надасть допомогу у вивченні даної дисципліни здобувачам освіти заочної форми навчання.

9. Методи навчання

До основних методів навчання відносять:

- **вербальний метод** (пояснення);
- **емпіричний метод** (показ на інструменті);
- **репродуктивно-варіативний** (поєднання здобувачем освіти запропонованих викладачем прийомів з іншими формами й методами музично-виконавської та педагогічної діяльності);
- **креативний, творчий** (створення здобувачам освіти оригінальних варіантів інтерпретації; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);
- **проблемно-пошуковий** (самостійний пошук здобувачем освіти засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- **інтеграції** (акумуляція і синтез знань з різних фахових дисциплін у процесі вирішення виконавських і педагогічних завдань).
- **практична робота** (використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань).

Навички soft skills:

- Навички самоорганізації.
- Презентаційні навички.
- Здатність оволодівати сучасною інформацією.
- Демонструвати критичне мислення.
- Виступи колективу на всеукраїнських, міжнародних конкурсах, фестивалях.
- Участь в концертних програмах Академії.
- Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,

використання яких передбачає навчальна дисципліна

Технічні засоби:

- Вивчення освітнього компоненту передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти.
- динамічні мікрофони
- комп'ютер
- звукозаписувальне та звукопідсилювальне обладнання з цифровим пультом
- звуковідтворювальна техніка
- монітори
- цифровий мікшерний пульт Yamaha

Обладнання:

- бас-гітара,
- електро-гітара «Yamaha»,
- комбо-підсилювач для гітари
- акустична гітара «Yamaha», comp/limiter, octane
- комбо-підсилювач для бас-гітари, di-box
- ударна установка «Yamaha»,
- електронна барабанна установка «Roland»
- синтезатор «Kuerweil, Pek» з професійним обладнанням для обробки звуку

Програмне забезпечення:

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"
- Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Наукова, навчальна та методична література
- Нотний матеріал для проведення практичних занять;
- Наочність

11.Рекомендована література

11.1. Основна

1. Андрієвська В. В. Камерно-інструментальний ансамбль у творчості львівських композиторів ХХ ст.: автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. :

- 17.00.03 / В. В. Андрієвська ; Львів. нац. муз. акад. ім. М.В. Лисенка. — Л., 2010. — 20 с.
2. Бабіч Д.Р. Формування виконавської майстерності майбутніх артистів естрадних ансамблів: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Д.Р. Бабіч ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — К., 2004. — 21 с.
 3. Бец О. Інструментальні ансамблі: навч.-реперт. посіб.— Кам'янець-Поділ. : Аксіома, 2007. — 88 с.
 4. Булда М.В. Естрадно-джазова музика в акордеонно-баянному мистецтві України другої половини ХХ - початку ХХІ століття: композиторська творчість і виконавство: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / М.В. Булда ; Харк. держ. ун-т мистец. ім. І.П.Котляревського. — Х., 2007. — 19 с.
 5. Веркіна Т.Б. Актуальне інтонування як виконавська проблема: автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / Т.Б. Веркіна ; Одес. держ. муз. акад. ім. А.В. Нежданової. — О., 2008. — 16 с.
 6. Воропаєва О.В. Джазінг як форма взаємодії академічного та "третього" пластів у джазі: автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / О.В. Воропаєва ; Харків. держ. ун-т мистецтв ім. І.П.Котляревського. — Х., 2009. — 16 с.
 7. Драч І.С. Аспекти вияву композиторської індивідуальності у сучасній культурі (на матеріалі творчості В.С.Губаренка): Автореф. дис... д-ра мистецтвознав.: 17.00.03 / І.С. Драч ; Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. — К., 2005. — 32 с.
 8. Жукова Н.А. Інтерпретація як компонент музичної творчості: естетичний аспект: Автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.08 / Н.А. Жукова ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2003. — 14 с.
 9. Зеленіна Н.В. Підтекст музичного твору: формування і функціонування: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / Н.В. Зеленіна ; Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. — К., 2004. — 16 с.
 10. Катрич О.Т. Індивідуальний стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти): Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / О.Т. Катрич ; Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. — К., 2000. — 17 с.
 11. Мозговий М.П. Становлення і тенденції розвитку української естрадної пісні: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.01 / М.П. Мозговий ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — К., 2007. — 19 с.
 12. Незовибатько О. Ознайомлення з музичними інструментами та організація інструментальних ансамблів. — К., 1966. — 79 с.
 13. Откидач В.М. Рок-музика як соціокультурне явище: автореф. дис... д-ра мистецтвознав.: 26.00.01 / В.М. Откидач ; Харк. держ. акад. культури. — Х., 2008. — 40 с.
 14. Попович Н.М. Педагогічні умови розвитку художнього смаку у здобувачів освіти класу акордеона засобами естрадного мистецтва: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Н.М. Попович ; Київ. нац. ун-т культури і мистец. — К., 2005. — 20 с.

15. Савчук І.Б. Екзистенційні мотиви світобачення модерністського майстра (на матеріалі камерної музики 20-х років ХХ століття в Україні): Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / І.Б. Савчук ; Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України. — К., 2005. — 20 с.
16. Самойленко, О. І. Психологія мистецтва: сучасні музикознавчі проєкції: Одеса: Видавничий дім «Гельветика». (2020).
17. Сирятська Т.О. Виконавська інтерпретація в аспекті психології особистості музиканта-артиста: автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / Т.О. Сирятська ; Харк. держ. ун-т мистец. ім. І.П. Котляревського. — Х., 2008. — 18 с.
18. Смірнова І. В. Особливості художньої комунікації майбутніх викладачів музичного мистецтва в процесі музичного виконавства // *Social and Economic Aspects of Education in Modern Society : Proc. of the XIII International Scientific and Practical Conf., May 25, 2019. Warsaw, Poland, 2019.* Vol. 3. С. 49–52
19. Сюта, Б. О. Жанри музичного і вербального мовлення в музичних творах (теоретичні аспекти, взаємодія, методики дослідження). Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво, 1(2), 22–34. (2019).
20. Тормахова В.М. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / В.М. Тормахова ; Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. — К., 2007. — 17 с.
21. Устименко-Косоріч. Масова музика як атрибут молодіжної культури середини ХХ століття: автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 26.00.01 / О.А. Устименко-Косоріч ; Київ. нац. ун-т культури і мистец. — К., 2008. — 19 с.
22. Фекете О.В. Формування виконавської концепції музичного твору: автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / О.В. Фекете ; Харк. держ. ун-т мистец. ім. І.П.Котляревського. — Х., 2009. — 17 с.
23. Хижко. Формування навичок естрадно-джазового музикування у здобувачів освіти музичних училищ: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Олександр Вікторович Хижко ; Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. — К., 2009. — 21 с.
24. Чернікова С.В. Генеза естрадного вокально-ансамблевого виконавства та шляхи його професіоналізації: автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / С.В. Чернікова ; Харк. держ. ун-т мистец. ім. І.П.Котляревського. — Х., 2008. — 18 с.
25. Чистякова Д. А. Параметри та складові камерно-інструментального стилетворення: етимологічний дискурс // *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Харків, 2019. Вип. 1. С. 119–125.*

11.2. Допоміжна

1. Horbal, V. Composition of orchestra and principles of orchestral writing in Concerto grosso G-dur № 2 by Johann Georg Pisendel. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, 2, 351–355 (2019).

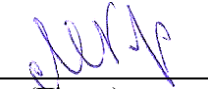
2. Levenberg, J. *Seconda Pratica Temperaments, Prima Pratica Tempers: The Artusi/Monteverdi Controversy and the Retuning of Musica Moderna*. *Acta Musicologica*, 92(1), 21–41. (2020).
3. Rakochi, V. *Genesis of the Concerto for Orchestra*. *Journal of History Culture and Art Research*, 9, 1, 273–285. DOI: 10.7596/taksad.v9i1.2435., 2020

11.3. Інтернет посилання

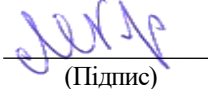
1. <http://nlib.org.ua> – Нотна бібліотека.
2. <http://elib.nplu.org/> – Електронна бібліотека «Культура України».
3. <http://www.elibukr.org/> – Електронна бібліотека України.
4. <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?S21CNR=20&S21REF=10&S21STN=1&C21COM=S&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21All=%3C.%3ETPD=05%3C.%3E&S21FM T=preitem&S21SRW=dz&S21SRD=UP> – веб-портал Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (електронний каталог відділу музичних фондів, що міститься у розділі «Ноти» Електронної бібліотеки «Україніка».
5. <http://www.library.dudaryk.ua/> – Нотна бібліотека капели «Дударик».
6. <http://notes.tarakanov.net/> – Нотний архів Бориса Тараканова.
7. <http://www.mutopiaproject.org/> – Безкоштовна музика для всіх. 2088 музичних творів, які можна безкоштовно завантажувати, змінювати, друкувати, копіювати, виконувати та записувати.
8. <http://www.icking-music-archive.org/index.php> – Музичний архів Вернера Ікінга вміщує збірник музичних матеріалів, призначених для конкретного предмета, звукові файли, набори вихідних файлів, додаткові файли тощо.
9. http://www1.cpdل.org/wiki/index.php/Main_Page – архів нот хорової та вокальної музики, що міститься у вільному доступі або іншим чином доступні для безкоштовного роздрукування та виконання. Заснований у 1998 році Рафаелем Орном.
10. <http://mubis.com.ua/> – Музична бібліотека видавництва Т. Сороки, близько 250 великих і малих музичних творів.

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р.
зі змінами (оновлена загальна кількість годин навчальної дисципліни, у тому числі години індивідуальної і самосійної роботи, уточнені методи роботи та форми контролю знань). протокол № 1 від 25 серпня 2021р.

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2022 / 2023 н.р.
зі змінами (оновлено список рекомендованих джерел на основі рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21.06.2022 про історико-культурну складову освітнього процесу).
протокол № 1 від 30 серпня 2022 р

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р.
зі змінами (затвердження виконуючим обов'язки завідувача кафедри наказ № 200-К від 31 серпня 2023р.) Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2024 / 2025 н.р.
зі змінами оновлено системи оцінювання, відповідно положенню про порядок оцінювання досягнень здобувачів освіти та визначення академічної різниці й перезарахування навчальних дисциплін, затвердженого протоколом вченої ради від 30 серпня 2024 р.,

зі змінами в навчальному плані, затверджених рішенням кафедри протокол № 11 від 24 червня 2024 рік.

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувачка кафедрою Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)